

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 12C/129/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1115211696
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beata Bizoňová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2016:1115211696.2

Rozhodnutie

Okresný súd Bratislava I v konaní pred samosudkyňou JUDr. Beatou Bizoňovou, v právnej veci žalobcu: B. C., J. W., J. XXX, C. Y.Š., zastúpený euroadvokátom JUDr. Lubomírom Müllerom, ul. Symfonická 1496/9, Praha 5, ČR, proti žalovanému: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR, Župné nám. 13, Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 7.000,- EUR, takto

rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Žalovanému súd náhradu trov konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 27.4.2015 sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 7.000,- EUR.

2. Žalobca podanú žalobu odôvodnil tým, že rozsudkom Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt 389/51 zo dňa 12.12.1951 bol uznaný vinným z trestného činu vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270 ods. 1 písm. b) Trestného zákona č. 86/1950 Zb. a bol odsúdený k nepodmienečnému trestu odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov. Doba jeho väznenia trvala od 1.11.1951 do 1.5.1952. Uznesením Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2 Rtv 61/91 zo dňa 11.9.1991, bolo pri nezmenenom výroku o vine upustené od jeho potrestania. Oznámením žalovaného zo dňa 16.12.1993 č. 1983/93-91/287/V bol čiastočne odškodnený. Žalobca však bol toho názoru, že jeho rehabilitácia bola prevedená nedôsledne, preto dňa 6.6.2011 požiadal o povolenie obnovy konania. Jeho návrhu bolo vyhovené uznesením Okresného súdu Bratislava sp. zn. 5Nt 7/2011 zo dňa 8.8.2011. Napadnuté rozhodnutia boli zrušené a následne bolo treba znovu prejednať pôvodnú žalobu. K tomu však dlho nedochádzalo. Príčinou bolo to, že príslušný archív nedodal súdu potrebné podklady. Nakoniec po mnohých urgenciách bolo uznesením Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 6Tv 1/2014 zo dňa 27.6.2014 vo veci rozhodnuté tak, že trestné stíhanie žalobcu bolo zastavené, pretože žalovaný skutok nie je trestným činom. Dňa 14.8.2014 požiadal žalovaného o odškodnenie. Žalovaný rozhodnutím č. 43262/2014- 1531/8 zo dňa 27.2.2015, jeho žiadosti čiastočne vyhovel, ale nevyhovel mu v náhrade nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie (6.000,- EUR, čo predstavuje 1.000,- EUR mesačne za dobu jeho väznenia) a za neprimeranú dĺžku konania (1.000,- EUR na základe priamej aplikácie čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a zákona č. 514/20003 Z.z. keď konanie trvalo 3 roky napriek tomu, že mohlo skončiť za 6 mesiacov k čomu treba pripočítať, že išlo o nezákonnú perzekúciu za minulého režimu a vysoký vek žalobcu) s odôvodnením, že túto náhradu podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb. priznať nemožno. Ustanovenie § 23 zákona č.119/1990 Zb. však uvádza len demonštratívny výpočet odškodňovacích položiek, a nemateriálnu ujmu nijako nevyklučuje. Bol toho názoru, že nemajetkovú ujmu možno priznať aj na základe iných právnych predpisov, napríklad: podľa čl. 10 ods. 1 a čl. 36 ods. 1,3 Listiny základných práv a slobôd, čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1,3 Ústavy SR, čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného protokolu o občianskych a politických právach č. 120/1976 Zb.

3. Na preukázanie žalobného nároku žalobca navrhol vykonanie dokazovania oznámením žalovaného č. 1983/93-91/287/V zo dňa 16.12.1993, uznesením Okresného súdu Bratislava sp. zn. 5Nt 7/2011 zo dňa 8.8.2011, uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 zo dňa 27.6.2014, rozhodnutím žalovaného č. 43262/2014- 1531/8 zo dňa 27.2.2015.

4. Žalovaný písomným vyjadrením zo dňa 19.8.2015, doplneným dňa 7.10.2016, žiadal žalobu zamietnuť. Namietal preklúziu uplatneného nároku, pretože podľa § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. treba nárok uplatniť v lehote 3 roky od právoplatnosti oslobodzujúceho alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo, inak nárok zaniká. Počas predchádzajúceho prerokúvania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb. najviac však 6 mesiacov, táto lehota pre uplatnenie nároku neplynie. V danom prípade bol odsudzujúci rozsudok žalobcu, rozsudok Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt 389/51 zo dňa 12.12.1951 vo výroku o treste zrušený uznesením Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2 Rtv 61/91 zo dňa 21.8.1991a následným rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2 Rtv 61/91 zo dňa 11.9.1991, pri nezmenenom výroku o vine odsudzujúceho rozsudku Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt 389/51 zo dňa 12.12.1951, bolo upustené od potrestania žalobcu. Bol toho názoru, že už týmto okamihom vznikol žalobcovi podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb. nárok na odškodnenie, keďže sa ukázalo, že žalobca trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov nemal vykonať. Preto keď žalobca predmetnú žalobu doručil súdu dňa 27.4.2015, uplatnil svoj nárok po uplynutí 3 ročnej prekluzívnej lehote. Namietal tiež, že uplatnený nárok žalobcu na náhradu nemateriálnej ujmy je potrebné posudzovať podľa zákona č. 119/1990 Zb. pretože tento zákon je voči ďalším zákonom upravujúcim odškodnenie neprávom odsúdených osôb, zákonom špeciálnym a jeho úprava má prednosť pred všeobecnými úpravami. Tento zákon náhradu nemateriálnej ujmy neupravuje a nemožno ju priznať napriek tomu, že § 23 zákona č. 119/1990 Zb. jednotlivé nároky uvádza len príkladom. Vyplýva to z rozsudkov Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co 38/2014 zo dňa 25.2.2016, sp. zn. 8Co 85/2011 zo dňa 29.11.2011 v obdobných veciach. Nesúhlasil s názorom žalobcu, že nárok na nemajetkovú ujmu možno priznať podľa čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1,3 Listiny základných práv a slobôd, čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1,3 Ústavy SR a čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného protokolu o občianskych a politických právach č. 120/1976 Zb., pretože Ústava SR, Listina základných ľudských práv a slobôd ani Medzinárodný protokol o občianskych a politických právach, nezakladajú priamy nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ale odkazujú na príslušnú vnútroštátnu úpravu, pričom žiaden zákon platný v SR požadované odškodnenie žalobcovi nepriznáva. Možnosť priamej aplikácie čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd zakladá Ústava SR v čl. 154c ods. 1 za predpokladu, že zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd ako vnútroštátna úprava. Podľa stanoviska pléna Ústavného súdu ČR sp.zn. Pl. ÚS - st.39/14 zo dňa 25.11.2014, nárok na náhradu nemajetkovú ujmu podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd vzniká za predpokladu, že k zásahu štátu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento Dohovor stal pre ČR záväzným, okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii nie je z tohto hľadiska relevantný. V danej veci žalobca vykonal trest odňatia slobody vrátane väzby uložený mu rozsudkom Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt 389/51 zo dňa 12.12.1951 v období od 1.11.1951 do 1.5.1952, teda v čase keď SR resp. ČSFR nebola Dohovorom viazaná. Možnosť priamej aplikácie čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd podľa záveru rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co 38/2014 zo dňa 25.2.2016 v obdobnej veci, preto možná nie je. Namietal tiež výšku uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v súvislosti s výkonom trestu odňatia slobody aj v súvislosti s prietahmi v konaní. Namietal, že žalobca nepreukázal vznik konkrétnej nemajetkovej ujmy v priamej príčinnej súvislosti s vykonaným trestom odňatia slobody, ani jej verifikovateľnú výšku. Bol toho názoru, že samotné uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 zo dňa 27.6.2014, ktorým bolo trestné stíhanie žalobcu zastavené, je dostatočnou morálnou satisfakciou nakoľko práve týmto rozhodnutím došlo k odstráneniu protiprávneho stavu a pomyselnému "očisteniu" žalobcu. Satisfakčným prostriedkom spôsobilým reparovať aj prípadnú morálnu ujmu žalobcu je stanovisko žalobného č. 1983/963-91/287/V zo dňa 16.12.1993, ktorým bolo žalobcovi priznané odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. vo výške 16.707,- Sk a rozhodnutie o odškodnení č. 43262/2014-1531/8 zo dňa 27.2.2015, ktorým bolo žalobcovi priznané odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. vo výške 214,18 EUR. Pokiaľ sa týka prietahov v konaní - neprávneho úradného postupu Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 namietal, že žalobca ich žiadnym relevantným spôsobom (sťažnosť na prietahy konaní predsedovi súdu, ústavná sťažnosť a pod.) nepreukázal a súd konajúci vo veci nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, nemá právomoc otázku vzniku a existencie prietahov v konaní, v ktorom malo dôjsť k vzniku škody, riešiť.

5. Žalovaný návrhy na dokazovanie nepodal.

6. Súd vo veci rozhodol v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu podľa § 180 CSP, ktorý sa na pojednávanie nedostavil, doručenie predvolania mal riadne vykázané, neúčast' ospravedlnil písomne z dôvodu kolízie pojednávania, pričom o odročenie pojednávania z dôvodu jeho neprítomnosti nežiadal a súhlasil, aby súd vo veci rozhodol v jeho neprítomnosti.

7. Súd vo veci vykonal dokazovanie stanoviskom MS SR č. 1983/93-91/287/V zo dňa 16.12.1993, uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5Nt 7/2011 zo dňa 8.8.2011, uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 zo dňa 27.6.2014, žiadosťou o odškodnenie zo dňa 14.8.2014, rozhodnutím o odškodnení MS SR č. 43262/2014-1531/8 zo dňa 27.2.2015, písomným vyjadrením žalovaného zo dňa 19.8.2015 doplneným dňa 7.10.2016 a zistil nasledovný skutkový stav:

8. Z uznesenia Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 zo dňa 27.6.2014, právoplatného dňa 15.7.2014, súd zistil, že žalobca bol rozsudkom Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt/389/1951 zo dňa 12.12.1951 uznaný vinným z trestného činu vyháňania sa služobnej povinnosti podľa § 270 ods. 1 písm. b) Trestného zákona č. 86/1950 a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov.

9. Z uznesenia Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 zo dňa 27.6.2014, právoplatného dňa 15.7.2014, súd zistil, že uznesením Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2Rtv/61/1991 zo dňa 21.8.1991 bol vyššie uvedený rozsudok zrušený vo výroku o vine a treste, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom ku zmene, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a následne rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2Rtv/61/1991 zo dňa 11.9.1991 bolo rozhodnuté o upustení od jeho potrestania.

10. Zo stanoviska MS SR č. 1983/93-91/287/V zo dňa 16.12.1993 súd zistil, že rozsudok Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2Rtv/61/1991 zo dňa 11.9.1991 nadobudol právoplatnosť dňa 15.10.1991.

11. Zo stanoviska MS SR č. 1983/93-91/287/V zo dňa 16.12.1993 súd zistil, že žalobca dňa 19.2.1992 požiadal MS SR o odškodnenie v zmysle § 23 zákona č. 119/1990 Zb. za trest uložený mu rozsudkom Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt/389/1951 zo dňa 12.12.1951.

12. MS SR stanoviskom č. 1983/93 - 91/287/V zo dňa 16.12.1993 priznal žalobcovi v zmysle § 24 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. v znení novela a § 9 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. odškodnenie v celkovej výške 16.707,- Sk ako:

- náhradu za stratu na zárobku po dobu väzby od 1.11.1951 do 12.12.1951 a výkonu trestu od 13.12.1951 do 1.5.1952, t.j. za 6 mesiacov a 2 dni podľa § 23 ods. 1 písm. a) zákona č. 119/1990 Zb. vo výške 15.167,- Sk,

- náhradu trov výkonu väzby za dobu 1 mesiac a 12 dní podľa § 23 ods. 1 písm. c) zákona č. 119/1990 Zb. vo výške 840,- Sk,

- náhradu trov výkonu trestu za dobu 4 mesiace a 20 dní podľa § 23 ods. 1 písm. c) zákona č. 119/1990 Zb. vo výške 700,- Sk.

Nepriznalo mu náhradu trov trestného konania v paušálnej sume 200,- Sk z dôvodu, že v rehabilitačnom konaní výrok o vine v rozsudku Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt/389/1951 zostal nezmenený.

13. Uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5Nt 7/2011 zo dňa 8.8.2011, právoplatným dňa 8.8.2011, bola podľa § 400 ods. 1 Tr. por. s poukazom na § 394 ods. 1 Tr. por. povolená obnova konania, bývalého Nižšieho vojenského obvodného súdu Bratislava sp. zn. Vt 389/51 a Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2Rtv/61/1991 a podľa §401 ods. 1 Tr. por. bol zrušený rozsudok bývalého Nižšieho vojenského obvodného súdu Bratislava sp. zn. Vt 389/51 zo dňa 12.12.1951, uznesenie Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2Rtv/61/1991 zo dňa 21.8.1991 a rozsudok toho istého súdu sp. zn. 2Rtv 61/91 zo dňa 11.9.1991, ako aj všetky rozhodnutia obsahovo na zrušené rozhodnutia nadväzujúce, ak vzhľadom na zmene, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

14. Uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 zo dňa 27.6.2014, právoplatným dňa 15.7.2014, bolo trestné stíhanie žalobcu pre trestný čin vyhábania sa služobnej povinnosti podľa § 270 ods. 1 písm. b) Trestného zákona č. 86/1950 (účinného v čase spáchania skutku), ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že dňa 1.11.1951 u jeho vojenskej jednotky v D. L. C. pri nastúpení zakladenej služby odoprel obliecť na seba vojenskú rovnošatu a konať vojenský výcvik s tým, že mu to jeho vierovyznanie nedovoľuje, zatavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom.

15. MS SR rozhodnutím o odškodnení č. 43262/2014 - 1531/8 zo dňa 27.2.2015 priznalo žalobcovi podľa § 23 ods. 1 písm. c) a § 19 ods. 3 písm. b) zákona č. 119/1990 Zb. odškodnenie vo výške 214,18 EUR, ako

- náhradu trov trestného konania podľa § 23 ods. 1 písm. c) zákona č. 119/1990 Zb. vo výške 6,70 EUR,
- náhradu (účelne vynaložených) nákladov právneho zastúpenia podľa § 19 ods. 3 písm. b) zákona č. 119/1990 Zb. vo výške 207,48 EUR.

Nepriznalo mu uplatnenú nemajetkovú ujmu za nezákonné väznenie vo výške 6.000,- EUR a nemajetkovú ujmu za prietahy v konaní vo výške 1.000,- EUR z dôvodu, že túto náhradu podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb. priznať nemožno.

16. Podľa § 1 ods. 1,2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, účelom zákona je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali. Činy, ktoré smerovali k uplatneniu práv a slobôd občanov zaručených ústavou a vyhlásených vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v nadväzujúcich medzinárodných paktoch o občianskych a politických právach, boli česko-slovenskými trestnými zákonmi vyhlásené za trestné v rozpore s medzinárodným právom a medzinárodnému právu odporovalo aj ich trestné stíhanie a trestanie.

Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. v znení noviel, nárok na odškodnenie zahŕňa najmä:

- a) náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 2500 Kčs, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov,
- b) náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov,
- c) náhradu trov trestného konania vo výške 200 Kčs, výkonu väzby vo výške 600 Kčs za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 150 Kčs za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov,
- d) náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní,
- e) náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia.

Podľa § 23 ods. 3 zákona č. 119/1990 Zb. v znení noviel, veta prvá, odškodnenie v plnom rozsahu sa poskytuje len vtedy, ak bolo odsudzujúce súdne rozhodnutie úplne zrušené podľa druhého alebo piateho oddielu alebo také rozhodnutie bolo úplne zrušené podľa tretieho oddielu a poškodený bol oslobodený spod obžaloby.

Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb., pri uplatňovaní nárokov podľa § 23, 26 a 27 sa postupuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. v znení noviel, nárok treba uplatniť na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo; inak nárok zaniká. Počas predchádzajúceho prerokovania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb., najviac však šesť mesiacov táto lehota pre uplatnenie nároku neplynie.

Podľa článku 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

Podľa článku 10 ods. 1 Listiny základných ľudských práv a slobôd, zákon č. 23/1991 Zb. každý má právo na zachovanie svojej ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných ľudských práv a slobôd, zákon č. 23/1991 Zb. každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa článku 36 ods. 3 Listiny základných ľudských práv a slobôd, zákon č. 23/1991 Zb. každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

Podľa článku 19 ods. 1 Ústavy SR každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa článku 46 ods. 3 Ústavy SR každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa článku 51 ods. 1 Ústavy SR domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podľa článku 154c ods. 1 Ústavy SR medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

Podľa článku 9 ods. 5 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach č. 120/1976 Zb., každý, kto sa stal obeťou nezákonného zatknutia alebo väzby, má vymáhateľné právo na náhradu.

Podľa článku 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach č. 120/1976 Zb., ak sa niekomu dokázalo spáchanie trestného činu a ak bol neskôr tento dôkaz vyvrátený alebo ak bol niekto oslobodený od obžaloby na základe toho, že nejaká nová skutočnosť presvedčivo ukazuje, že výrokom súdu bol porušený zákon, poskytne sa tomu, kto bol potrestaný na základe takého dôkazu, náhrada podľa zákona, pokiaľ sa nedokáže, že včasné uvedenie do známosti prv neznámej skutočnosti nejde úplne ani čiastočne na ujmu tejto osoby.

Podľa § 3 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

Zodpovednosti sa nemožno zbaviť.

Podľa § 9 ods. 1 zákon č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb; za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky a postup alebo výsledok postupu vlády Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa § 9 ods. 2 zákon č. 514/2003 Z.z., pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu súdu spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci alebo v zbytočných prietahoch v konaní možno vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na prietahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prietahy, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, ktorým sa rozhodlo o tom, že sudca sa dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré má za následok prietahy v súdnom konaní, právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo z právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Podľa § 9 ods. 2 zákon č. 514/2003 Z.z., právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda.

Podľa § 17 ods. 1 zákon č. 514/2003 Z.z. sa uhrádza škoda a ušlý zisk.

17. V predmetnom konaní sa žalobca domáhal od žalovaného zaplataenia nemajetkovej ujmy vo výške 7.000,- EUR ako nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie vo výške 6.000,- EUR a nemajetkovej ujmy za neprimeranú dĺžku konania - prietahy v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 vo výške 1.000,- EUR, potom ako bol rehabilitovaný podľa zákona č. 119/1990 Zb. Súd na základe vykonaného dokazovania, uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5Nt 7/2011 zo dňa 8.8.2011, uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 zo dňa 27.6.2014 a stanoviskom MS SR č. 1983/93-91/287/V zo dňa 16.12.1993, mal za preukázané, že žalobca bol rozsudkom Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt/389/1951 zo dňa 12.12.1951 uznaný vinným z trestného činu vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270 ods. 1 písm. b) Trestného zákona č. 86/1950 a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov, ktorý vykonal v čase od 1.11.1951 do 1.5.1952. Uznesením Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2Rtv/61/1991 zo dňa 21.8.1991, právoplatným dňa 15.10.1991, bol odsudzujúci rozsudok Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt/389/1951 zo dňa 12.12.1951 zrušený vo výroku o vine a treste a bolo upustené od potrestania žalobcu. Žalobcovi tak vznikol nárok na odškodnenie podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb., o ktoré žalobca skutočne požiadal Ministerstvo spravodlivosti SR dňa 19.2.1992 a to, stanoviskom č. 1983/93 - 91/287/V zo dňa 16.12.1993, priznalo žalobcovi odškodnenie v celkovej výške 16.707,- Sk ako náhradu za stratu na zárobku po dobu väzby a výkonu trestu, náhradu trov výkonu väzby, náhradu trov výkonu trestu. O náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie žalobca nežiadal. Urobil tak až potom ako uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5Nt 7/2011 zo dňa 8.8.2011, právoplatným dňa 8.8.2011, bola podľa § 400 ods. 1 Tr. por. s poukazom na § 394 ods. 1 Tr. por. povolená obnova konania bývalého Nižšieho vojenského obvodného súdu Bratislava sp. zn. Vt 389/51 a Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2Rtv/61/1991, tieto rozhodnutia boli zrušené a uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 zo dňa 27.6.2014, právoplatným dňa 15.7.2014, bolo trestné stíhanie žalobcu pre trestný čin vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270 ods. 1 písm. b) Trestného zákona č. 86/1950 (účinného v čase spáchania skutku), zatavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. MS SR rozhodnutím o odškodnení č. 43262/2014 - 1531/8 zo dňa 27.2.2015 žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie nepriznalo z dôvodu, že ju podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb. priznať nemožno. Preto žalobca podal predmetnú žalobu. Súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že uplatnený nárok na nemajetkovú ujmu za nezákonné väznenie je potrebné posudzovať podľa zákona č. 119/1990 Zb., účelom ktorého je nie len rehabilitovať tam uvedené osoby ale ich aj primerane hmotne odškodniť. Zákon č. 119/1990 Zb. nárok na odškodnenie nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie nijako neupravuje a nemožno ho priznať napriek tomu, že § 23 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len

demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, pretože treba vychádzať z toho, že pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle odškodniť rehabilitované osoby aj za utrpenú nemajetkovú ujmu, bol by to v zákone výslovne upravené. Všeobecný súd, ako orgán súdnej moci, nemôže neprípustným spôsobom nahrádzať činnosť zákonodarcu a priznávať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než tie, ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým osobám, pretože by tým neprípustne prekročili hranice delby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzené Ústavou SR, resp., pred tým Ústavou ČSFR. Pokiaľ by zákonodarca mienil nárok na nemajetkovú ujmu zaradiť do § 23 zákona č. 119/1990 Zb., urobil by tak pri jeho prijatí, alebo neskôr pri prijatí jeho novely. Pokiaľ tak však nespravil, sám v rámci vlastnej ústavnej a zákonnej kompetencie, nemôže jeho vôľu nahrádzať orgán súdnej moci pri aplikácii práva v súdnom konaní. Pokiaľ zákonodarca pri stanovení rozsahu odškodnenia pri súdnych rehabilitáciách na nemajetkovú ujmu nepamätal, nie je táto úprava v rozpore s ústavne zaručenými právami, nakoľko Ústava SR v čl. 46 ods. 3 a čl. 51 ods. 1 stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu a orgánu verejnej správy alebo ich nesprávnym úradným postupom, ale len za podmienok ustanovených zákonom. Obdobnú úpravu obsahuje aj Listina základných ľudských práv a slobôd, zákon č. 23/1991 Zb., ktorá bola včlenená do Ústavy SR a do ktorej boli inkorporované aj ust. čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach č. 120/1976 Zb. Takýto záver vyslovil už aj Krajský súd v Bratislave v obdobných veciach, napr. rozsudky sp. zn. 3Co 38/2014 zo dňa 25.2.2016, sp. zn. 8Co 85/2011 zo dňa 29.11.2011. Súd preto z dôvodu, že uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie vo výške 6.000,- EUR nemá oporu v zákone, žalobu v tejto časti zamietol.

18. Rozhodujúc o nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie vo výške 6.000,- EUR súd posudzoval aj to, či bol nárok žalobcu uplatnený na súde v lehote upravenej v § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. a či námietka žalovaného o preklúzii uplatneného nároku je dôvodná. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. v znení noviel, nárok treba uplatniť na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo, inak nárok zaniká. Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že nárok uplatnený žalobcom na súde dňa 27.4.2015 nebol uplatnený včas, pretože 3 ročná lehota na uplatnenie nároku podľa § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Z.z., začala žalobcovi plynúť už právoplatnosťou uznesenia Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2Rtv/61/1991 zo dňa 21.8.1991, dňa 15.10.1991, ktorým bol zrušený rozsudok Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt 389/51 zo dňa 12.12.1951 vo výroku o vine a treste a bolo upustené od potrestania žalobcu. Týmto uznesením súd rozhodol o účasti žalobcu na súdnej rehabilitácii podľa zákona č. 119/1990 Zb. a žalobca na jeho základe aj po 1. krát, dňa 19.2.1993, požiadal o odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. a jeho žiadosti bolo vyhovieť stanoviskom MS SR č. 1983/93 - 91/287/V zo dňa 16.12.1993. Táto 3 ročná lehota neplynula počas predchádzajúceho prerokovania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb., najdlhšie po dobu 6 mesiacov a uplynula dňa 15. 4.1995 (15.10.1991 + 3 roky + 6 mesiacov). Preto keď žalobca

nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie vo výške 6.000,- EUR uplatnil na súde dňa 27.4.2015, urobil tak po lehote upravenej v § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. a jeho nárok zanikol. Súd preto žalobu v časti o náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie vo výške 6.000,- EUR zamietol aj z dôvodu zániku uvedeného nároku.

19. Pokiaľ sa týka nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za neprimeranú dĺžku konania - prieťahy v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6 Tv 1/2014 vo výške 1.000,- EUR, žalobca uvedený nárok žiadal priznať na základe priamej aplikácie čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a zákona č. 514/2000 Z.z. keď konanie trvalo 3 roky napriek tomu, že mohlo skončiť za 6 mesiacov. Podľa názoru súdu a názoru vysloveného Krajským súdom v Bratislave v obdobných veciach, napr. rozsudky sp. zn. 3Co 38/2014 zo dňa 25.2.2016, sp. zn. 8Co 85/2011 zo dňa 29.11.2011 nárok na nemajetkovú ujmu nie je možné posudzovať podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pretože Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd bol ratifikovaný bývalou ČSFR až po prijatí zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, dňa 19.3.1992 a pre Slovenskú republiku sa stal záväzným až 1. januára 1993. Aj Ústavný súd Českej republiky dospel k záveru, že prax českých súdov, ktoré v obdobných prípadoch priznávali aj odškodnenie nemajetkovej ujmy, nie je správna, pokiaľ v prípade nedostatku vo vnútroštátnej úprave hľadali dôvod pre jej priznanie v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V danom prípade vnútroštátnou úpravou, podľa ktorej je potrebné uvedený nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za neprimeranú dĺžku konania

- prietahy v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014, posudzovať je z právneho hľadiska, je zákon č. 514/2003 Z.z. účinný od 1.7.2004. Podľa §9 zákona č. 514/2003 Z.z. štát za škodu, resp. nemajetkovú ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, zodpovedá objektívne za súčasného splnenia troch podmienok: že sa príslušný orgán štátu dopustil nesprávneho úradného postupu, že poškodenému vznikla škoda, resp. nemajetková ujma a že škoda, resp. nemajetková ujma je v príčinnej súvislosti s týmto nesprávnym úradným postupom. Zákon č. 514/2003 Z.z. v § 9 upravuje, čo sa rozumie nesprávnym úradným postupom demonštratívnym spôsobom, pričom uvádza najčastejšie spôsoby konania, resp. opomenutia konania orgánov verejnej moci, na základe ktorých dochádza k porušovaniu zákona z ich strany, s tým, že za nesprávny úradný postup sa považuje aj nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci a zbytočné prietahy v konaní. Pri pousadzovaní tohto nesprávneho úradného postupu ale súd konajúci o nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. môže vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na prietahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prietahy, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, ktorým sa rozhodlo o tom, že sudca sa dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré má za následok prietahy v súdnom konaní, právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo z právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. V danom prípade ale prietahy v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 takýto spôsob konštatované neboli a súd sa stotožnil s námietkou žalovaného, že súd v konaní o náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. nemôže posudzovať otázku existencie prietahov v konaní ako predbežnú otázku a nemá právomoc na konštatovanie porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktorá v zmysle Ústavy SR, patrí Ústavnému súdu SR. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že žalobca v konaní nepreukázal podmienku nesprávneho úradného postupu, prietah v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014, ako jednej z podmienok pre úspešné uplatňovanie práva na náhradu škody, resp. nemajetková ujma podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. Ďalšie podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, vznik škody resp. nemajetkovej ujmy a príčinnú súvislosť medzi škodou, resp. nemajetkovou ujmu a nesprávnym úradným postupom, súd už z dôvodu hospodárnosti konania skúmať nemusel, pretože všetky tri podmienky uvedené vyššie, musia byť pre úspešné uplatnenie práva, splnené súčasne. Súd tak z dôvodu nepreukázania kumulatívneho splnenia všetkých troch podmienok pre priznanie nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy z titulu nesprávneho úradného postupu, spočívajúceho v prietahoch v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014, žalobu zamietol aj v časti o náhradu nemajetkovej ujmy za neprimeranú dĺžku konania - prietahy v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 vo výške 1.000,- EUR.

20. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP podľa pomeru úspechu vo veci a plne úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne, dvojmo, na Okresnom súde Bratislava I.
Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.
Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods.1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len odvolacími dôvodmi uvedenými v § 365 ods. 1 a 2 CSP.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,

- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.